

N:o 71.

Ank. till Riksd. kansli den 4 April 1905, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter aflidne muraren P. Öhmans hustru Maria Amalia Öhman, född Karlström.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 82) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 6 sistlidne mars föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till danaarf efter aflidne muraren Petter Öhmans i Sandboda hustru Maria Amalia Öhman, född Karlström, måtte efterskänkas till förmån för hennes styfsöner hemmansbrukaren Johan Petter Öhman i Kyrkbyn och arbetaren Karl August Öhman i Hargs by.

I detta ärende har departementschefen till ofvanberörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Muraren Petter Öhmans i Sandboda hustru Maria Amalia Öhman, född Karlström, afled den 5 september 1900 utan att efterlämna någon känd arfvinge.

Petter Öhman afled den 26 februari 1901, efterlämnande såsom arfvingar två söner i ett tidigare äktenskap, hemmansbrukaren Johan Petter Öhman i Kyrkbyn, Fasterna socken, och arbetaren Karl August Öhman i Hargs by, Vätö socken, hvilka efter faderns död omhändertogo makarne Öhmans kvarlåtenskap, bestående af hus och lösören, som sedermera försåldes för tillhoppa 1,262 kronor 31 öre.

Sedan härefter kammaradvokatfiskalsämbetet, som erhållit kunskap om att hustru Öhman icke efterlämnat kända arfvingar, för kronans räkning affordrat Johan Petter Öhman och Karl August Öhman kvarlåtenskapen

efter styfmodern, men bröderna Öhman vägrat aflämna de för berörda kvarlåtenskap influtna medel, instämde advokatfiskalsämbetet bröderna Öhman till Mellersta Roslags häradsrätt, med yrkande att hustru Öhmans andel i hennes och hennes affidne mans bo måtte förklaras skola tillfalla kronan såsom danaarf samt bröderna Öhman förpliktas att till ämbetet redovisa danaarfsmedlen jämte ränta. Dom i målet afkunnades den 3 oktober 1904, däri förklarades, att arvet efter hustru Öhman skulle falla Konungen till, hvarjämte häradsrätten, med föreskrift att vid bodelningen efter makarne Öhman såsom tillgångar skulle upptagas ofvannämnda 1,262 kronor 31 öre och såsom skulder 399 kronor 22 öre, utgörande de kostnader, bröderna Öhman haft för boet och egendomens försäljning, förpliktade bröderna Öhman att, vid vite af 100 kronor, senast inom en månad efter det domen vunnit laga kraft, till kammaradvokatfiskalsämbetet afgifva redovisning å hvad af behållningen i boet belöpte å hustru Öhmans giftorättsandel däri, äfvensom gälda ränta efter sex procent å det belopp, som skulle af dem utgifvas, från den dag, redovisningen skolat afgifvas, tills betalning skedde. Denna dom har vunnit laga kraft.

Nu hafva i en den 10 november 1904 till finansdepartementet inkommen skrift Johan Petter Öhman och Karl August Öhman, under uppgift att de i god tro satt sig i besittning af förevarande danaarf, i underdånighet anhållit, att kronans rätt därtill måtte till förmån för sökandena efterskänkas. Vid ansökningen är fogadt intyg af länsmanen Erik Granlund, att sökandena befinna sig i fattiga omständigheter.

Öfver ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, därvid Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnat yttranden från kronofogden i orten och länsmanen O. Ljungqvist, hvilken senare i förenämnda rättegång utfört Kungl. Maj:ts och kronans talan. Bemålde Ljungqvist har vitsordat sökandenas fattigdom, hvarjämte kronofogden upplyst, att Johan Petter Öhman, som vore gift och hade fyra barn, arrenderade ett hemman om $\frac{5}{8}$ mantal, innehållande omkring 22 tunnland åker, samt visserligen själf ägde å hemmanet varande inventarier och kreatursbesättning men vore betydligt skuldsatt; att Karl August Öhman ägde en mindre, till 1,800 kronor taxerad hemmansdel, hvilken vore intecknad för 1,500 kronor; att jorden till nämnda fastighet vore utarrenderad mot ett arrende, som utginge in natura med två liter mjölk om dagen; att Karl August Öhman, som ägde lösegendom endast till nödortft, försörjde sig och sin af hustru jämte tre barn bestående familj med kroppsarbete; att sökandena för kronofogden uppgifvit,

att de ej ägt kännedom om lagens föreskrifter rörande danaarf, då de satt sig i besittning af kvarlåtenskapen efter sin styfmoder; samt att de vidare meddelat, att styfmodern, som gift sig med sökandenas fader på dennes ålderdom, varit barnhusbarn och i äktenskapet ej medfört någon förmögenhet, hvadan sökandenas fader också ansett, att han ensam ägde allt i boet, hvilket framginge af innehållet i ett af honom till förmån för hustru Öhman och sökandena upprättadt, i afskrift yttrandet bilagdt testamente; och har kronofogden, med förmälan att han ej hade anledning betvifla sanningsenligheten af sökandenas uppgifter, och då sökandena befunne sig i mindre goda ekonomiska förhållanden, förklarar sig anse det önskligt, att ansökningen bifölles. För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, särskildt med hänsyn därtill att sökandena syntes hafva med stöd af ofvan omförmälda testamente i god tro omhändertagit ifrågavarande kvarlåtenskap, som ej uppginge till något betydligare belopp, samt då sökandena vore i knappa omständigheter och, såvidt Kungl. Maj:ts befallningshafvande hade sig bekant, något ofördelaktigt icke vore om dem kändt, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, hvars yttrande jämväl i ärendet inforrats, har anfört, att ämbetet, som enligt förberörda dom beräknade danaarfsmedlen i fråga till 409 kronor 97 öre jämte 6 procent ränta därå från den 10 november 1904, efter erhållen kännedom om förevarande ansökning låtit anstå med verkställigheten af domen.

Beträffande själfva ansökningen har advokatfiskalsämbetet, på grund af hvad ortsmyndigheterna omförmäلت rörande sökandenas goda tro vid besittningstagandet af egendomen samt med hänsyn till hvad som upplysts dels om deras lefnadsförhållanden och dels därom, att hustru Öhman icke medfört någon förmögenhet i boet, hemställt, att nådig proposition måtte i det af sökandena angifna syftet till Riksdagen aflåtas.»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 april 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
